

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserate) uredništvo in upravnštvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnštvo je v Ptuj v gledališkem posloju. — Štajerc izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 26. novembra 1905.

VI. letnik.

Nekaj o splošni in enaki volilni pravici.

Brez vsake dvombe je naš avstrijski volilni red (tu pridejo v poštev volitve v državno in v deželno zbornico), nepopolen, ker ne daje vsem avstrijskim državljanom v enaki meri pravic glede postavodaje, čeprav se zahteva od vseh državljanov, da se morajo vsi enih in istih postav držati, jih brez izjeme vsi enakomerno spolnovati.

Ko se je toraj nedavno v državni zbornici pričelo govoriti o splošni in enaki volilni pravici, bilo je naravno, da so se začeli za njo zanimati vsi poslanci, bilo pa je tudi pričakovati, da se bo ljudstvo začelo zavzemati za to zadevo. Skoraj že v vseh večjih mestih in trgih sklicala so se zborovanja, v katerih se je zahtevala upeljatva splošne in enake volilne pravice in to seveda najbolj od tistih, kateri so uživali do sedaj v tem oziru več ali manj zares skrajšane pravice. Taka zborovanja (ali shodi) vršila so se na primer na Dunaju, v Pragi, v Brnu, sploh kakor rečeno že skoraj v vseh večjih mestih in pri nekaterih je prišlo celo do krvavih spopadov med priprostim ljudstvom in med redarji in policaji, t. j. varuhi sedajnega reda.

Pred nekaj dnevi izrazil se je naš ministerski predsednik napram odposlancem velikih obrtnikov, da se peča vlada in to s porazumljenjem krone z delom, tičočim se predrugačenja volilnega reda. To se pravi toraj, da dobimo najbrž že v prihodnjem zasedanju državne zbornice novi volilni red.

Da bi bilo to predrugačaje volilnega reda splošno, da bi se dosegla toraj splošna volilna pravica, to je taka, pri kateri bi imel vsaki polnoletni državljan pravico koliko toliko uplivati na postajodajo, o tem vlada med različnimi strankami našega cesarstva nekako sporazumljenje. O tem pa seveda, da bi dobili vsi enako volilno pravico, to je, da bi imel vsled bodočih volitev vsaki polnoletni državljan, bodisi bogat ali siromak, bodisi naobražen ali brez vsega uka, bodisi v mlajši, bodisi v starejši svoji dobi isti upliv na zakonodajo, o tem nastal je hud strankarski boj in nihče še sedaj ne ve, kako se bode končal, kako se bode doseglo sporazumljenje med strankami samimi in med njimi in vlado.

Oglejmo si nasprotstva glede enake volilne pravice! Samoumevno je, da se bodeš na primer ti kmet in posestnik prav toplo zahvalil za volilni red, kateri ti kot za vse enak, zagotavlja ravno toliko pravice pri volitvi kakega poslanca, kakor tvojemu hlapcu. Ravno tako seveda zopet se ne bode navduševal za enako volilno pravico posestnik kake fabrike, za volilno pravico, po katerej bi imel glede poslancev odločiti ravno toliko, kakor njegov zadnji delavec, ki je dovršil 24to leto svoje starosti. Tisti toraj, ki plačujejo več davkov, tisti naglašneje nasproti enaki volilni pravici na primer to le: „Kdor plača več davka (štibre), ta mora imeti tudi večjo pravico!“

Nasprotno zopet se vzdigujejo delavci in rečejo napram bolj premožnim ljudem: „Zakaj bi imel človek, kateri ima to srečo, da se je rodil v premožnih razmerah, več vrednosti, kakor tisti siromak, ki mora vedno težko delati? Toraj enakost!“

Nadalje! V različnih deželah naše države živijo različni ljudje, različni narodi, eni, ki so dosegli že višjo stopnjo omike, drugi, ki so v tem zaostali. V tej deželi ne najdeš znabiti ne par ljudi, ki ne bi znali pisati in čitati, v drugi deželi zopet najdeš med priprostim ljudstvom le malo takih, ki bi bili večji pisave in branja. Rečimo kaki meščan, obrtnik, ali kaki delavec v našem glavnem deželnem mestu v Gracu, stoji na čisto drugi stopnji izobrazbe, kakor pa delavci, obrtniki, sploh ljudstvo v kaki zagorski vasi Galicije ali Dalmacije.

Da pridejo ti vsi pri enaki volilni pravici v nasprotstvo, to je samoumevno! Tisti, ki so imeli priliko, da so se bolj izobrazili, bodejo gotovo povdarjali: „Učil sem se in sem se z lastnim trudom povspel do višje stopnje omike, kje je potem enakopravnost, ako bi naj imel jaz ravno isto pravico glede določitve zakonov, kakor tisti, ki ne zna niti brati niti pisati?“

Nasprotno pa zopet naglašajo neuki, napram naobrazencem: „Vi ste imeli priložnost, da ste se česar naučili, nam ni bila ta priložnost dana, toraj to ni naša krivda, za to tudi za vas ni potrebna nikaka prednost. Enakopravnost naj obvelja tudi tukaj!“

Zopet na neko drugo težkoto pri določitvi glede enake volilne pravice naletel je nek računar oziraje se na starost in ž njo strinjeno izkušnjo volilcev. Od 24 let naprej naj bi volil vsaki državljani z isto pravico! Vsakemu je znano, da je življenje nekaka šola. Mož, ki je dopolnil ravnokar svoje 24to leto, nima gotovo take izkušnje, tičoč se življenja, kakor mož, ki je dopolnil 30to leto. Ta zopet ne take, kakor tisti, ki šteje 40 let, ta spet ne take, kakor tisti, ki je živel že 50 let itd. Ako bi se določil za vsakega teh razredov starosti po 1 glas, potem bi se godila starejšim, toraj bolj izkušanim ljudem krivica. Kakor je namreč dokazano po ljudskem štetju, doživi od 1000 ljudi 20to leto 491 oseb, 30to leto 439, 40to leto 374, 50to leto 300, 60to leto 210, 70to leto le 112 oseb. Potem takem bi imeli razredi starosti določeno število glasov po sledečem razmerju: Razred dvajsetletnikov bi dobil 6·3, tridesetletnikov 2·9 itd., razred sedemdesetletnikov le po en glas. Dotični računar toraj svetuje, naj bi se, da bode splošna in enaka volilna pravica zares tudi splošna in enaka, določilo razredu 70letnikov 6 glasov, šestdesetletnikom 3 glasi itd., tako da bi prišel potem na razred dvajsetletnikov le po 1 glas.

* * *

Te vrste smo priobčili, ne da bi ugovarjali splošni in enaki volilni pravici, temveč, da sprevidijo naši bralci, kako vsestransko je zanimanje za ta novi volilni red. Po našem mnenju glede splošne in enake volilne pravice zadeli so najboljše tisti, ki predlagajo, da bi se uvedla splošna volilna pravica kot tako zvana množinska volilna pravica, kakor jo imajo na primer v Belgiji. Po tej volilni pravici podeli razven navadne pravice glasovanja, katero uživa brez izjeme vsak državljani, nobraženost in posest še drugi, ozi-

roma tretji glas. Potem takem naj bi imeli vsi polnoletni državljani, tudi vsi tisti, ki ne znajo pisati in brati in ki nimajo nikakega premoženja, pravico glasovanja. Kdor je bolj naobražen, toraj ima dobro šolsko izobrazbo, a nima nikakega premoženja, naj bi imel razven prve splošne pravice glasovanja še pravico v drugič, in ako je premožen še pravico v tretjič glasovati.

Seveda tudi to ni drugega, kakor nekaj predlog.

Vsekakor pa se bodejo morale različne stranke gledè svojih zahtev zjediniti, ker gotovo je, da se vsem željam ne bode moglo na noben način ustreči.

Oskrba domače živine.

Kdor hoče ohraniti svojo živino zdravo in hoče imeti od nje dobiček, skrbeti mora pred vsem, da zamorejo vsi živalski deli redno in nemoteno izvrševati ona opravila, katera jim je prisodila mati narava. Nadalje mora skrbeti, da se živina na kakoršenkoli način ne poškoduje, da ne oboli in če je nastopila vendarle bolezen, da se pravočasno vkrene za primerno zdravljenje.

Zrak v hlevu je gotovo prvi, od katerega odvisi razvoj živine; čim bolj je ta čist, tem lepša in bolj čvrsta bo živina in tem manjša je tudi nevarnost, da se priklatijo v hlev kužne bolezni. Tudi težje se razvijajo te v čistem zraku. Skušnja nas pa tudi uči, da jako poveča čist hlevski zrak koristi, ki jih daje žival. Na zračenje hleva bi se moralo toraj mnogo bolj paziti, nego se pazi dandanes, posebno pa še tam, kjer je hlev nizek in majhen. Če zračimo hlev premalo, poveča se vlaga v hlevu in ta je osobito mladi živini, katera se še le razvija, jako škodljiva. Ona ovira namreč dihanje in izhlapovanje kože; s tem prouzroča bolezni na pljučah in na koži. Kedar hlev zračimo, zračiti moramo seveda tako, da ne nastane v njem škodljiv prepih.

Za razvoj živine drug pogoj je svetloba. Njememu dobrodelnemu vplivu na delovanje živcev ne more nikdo oporekati. Skušnje uče, da je mlada živina, ki se redi v svetlih hlevih, bolj živa in bolj čila od one, ki se redi v temnih. Za mlečno živino pa je bolj primeren nekoliko manj svetel hlev, živino, ki jo pitamo, dati moramo pa v temen hlev. V takem hlevu ne napadajo živine muhe tako močno, žival počiva toraj v miru, kar deluje jako dobro za napravo mesa. Na tem mestu naj še omenimo, da je najboljše sredstvo proti veliki množici muh vapno, kateremu dodamo nekoliko vodene galunove raztopine ter z njim hlev pobelimo. O tem se lahko vsakdo prepriča in bo s vspehom gotovo zadovoljen.

Velike važnosti za zdravje živali je nadalje toplota v hlevu. Če je tu zrak mrzel, porabi žival več svoje gorkote in se mora radi tega bolj močno krmiti. Ker stisne mrzaz kožne luknjice, ne more žival lahko izpuhtevati skozi kožo, kar ima za nasledek poleg drugih škodljivih vplivov glede živalskega zdravlja, — pri mlečni živini se tudi zmanjša množina mleka — da se dlaka ježi. V prevročih

hlevih se temu nasprotno živina poti, kar slabi delovanje srca, zato pa povspešuje tok krvi v pluća in v možgane, da nastane lahko mrtvoud ali pa se žival zaduši.

Da se živci, vezi in vsi drugi notranji deli bolj močno razvijejo in da živina boljše hodi, skrbeti je tudi za potrebno premikanje živine. Vsak kmetovalec naj poskrbi, da se vsaj mlada živina večkrat pregiblje na prostem. Tudi po zimi je to ravno tako potrebno, kakor po leti, čeravno ni prosto premikanje v tem času tako lahko dopustno. Če ni drugače mogoče, naj se v ta namen dvorišče pregradi s priprosto ograjo, ki se, kedar treba, hitro odstrani. Živina, ki ne pride vso zimo iz hleva, mora tako rekoč shirati in taka živina prenaša tudi vremenske nezgode, ko se žene na pašo, bolj težko. To se je opazilo posebno pri živini, ki se goni na planine.

Kakor je nadalje pri človeku čistost pol zdravja, tako je tudi pri živini. Čim bolj pridno se rabijo česalo, ščet in slamnate metlice in čim manj se varči z vodo, tem lažje se ohranijo kožne luknjice odprte in tem boljše se odstrani izločen pot. Če se ta s prahom, ki se je vlegel na kožo, posuši, povzroči pri živali srbenje in povspešuje tudi razvoj mrčesov. Pa ne samo živina naj se čisti, marveč cel hlev naj bo v tem oziru uzoren. S tem, da se stene večkrat pometejo, odstrani se pajčevina in prah a s tem, da se skrbi za primeren odtok gnojnice in za dovoljno posteljo, dobimo suho stajo.

Razvoj živine odvisi slednjič tudi od krmljenja. Ako dobi živina primerno pičo in se ji polaga ta tudi pravočasno in v dovoljni množini, potem se bo gotovo sponašala. Nevarno pa je, ako je n. pr. megla ali rosa zeleno krmo zmočila ali pa jo celo slana pokončala in se ta krma živini polaga. Tudi krma, ki se je v kupih vgrela in izpridila, se ne sme kar tako živini polagati. Če uživajo živali opasne rastline in živalske škodljivce, ki se nahajajo v klaji ali pa nesenago, ki se nahaja v vodi, lahko obolijo. Tudi oprasna suha piča škodi. Kratko rečeno, vedno pazimo strogo na to, da se odstrani vse, kar bi imelo kako bolezen za posledico.

Konečno ne bo trpel kmetovalec, ako ima srce za svojo živino na pravem mestu, da se živali trpinčijo. Kakor trpi človek, ki se ga muči, tako trpi tudi žival in kdor to pomisli, ta ne bo gotovo ravnal surovo z živino in naj bo tudi hlapec.

Dopisi.

Občinske volitve v Vidmu na Štajerskem se vršijo dne 28. t. m. Dragi volilci! Kakor Vam je znano, je sedajni župan Ban dolgo časa odlagal te volitve, vendar jih je moral enkrat razpisati. Dragi kmetje in davkoplačevalci videmske občine, sedaj je enkrat čas, da si izvolite v občinski zastop može, kateri bodejo zares za blagor občine skrbeli! Videmska občina je, kakor Vam je znano, zabredla na tako stališče, da so le močne in delavne roke, um in poštenje zmogni jo rešiti popolnega prepada. Dragi vo-

lilci, dostikrat se Vam je že naznanilo po časopisu, kako se je gospodarilo v občini do sedaj. Da dosedajni župan Ban ni gospodaril v blagor občine, to pač v vsaki od nas, kateri je imel priliko ogledati si naše občinske račune. Ako bi bil Ban zares za občino, potem si ne bi vsakega pota tako mastno zaračunal. Njegov izgovor, da on zamudi vsled tega, ker je tako oddaljen mnogo pri svojem gospodarstvu in mora za voljo tega toliko računati, je jako značilen za njega! Kdo pa ga sili, da bi bil on župan? Naj se odstrani in ne bo mu treba zamuditi zavoljo občine ničesar pri njegovem gospodarstvu, občina pa ne bo imela radi oddaljenosti svojega župana nikakih stroškov. Sicer se pa nam to vidi tako, kakor da bi zares bil le Ban sposoben za župana in nihče drugi. Skusimo vendar enkrat z drugim! Sicer se baha naš sedajni župan Ban, da ima dovolj denarja v blagajni (kasi). Seve, to je lahko, če se kaj proračuni, potem pa se ne nakupi. Za leto 1904. je bil za občino proračunjen mlatilni stroj. Stroja pa še sedaj ni! Kje pa je denar? Zakaj pa smo plačali mi davkoplačevalci procenete? In takih slušajev je več! — Še nekaj! Gospod Ban, ali je res, da Vam je zopet v občinski blagajni nekaj kronc zmajnkalo? Je li to zopet ud „krajnske liberalne garde“ storil? Zakaj tako molčite? Seve tisti gospod je bil Vaša desna roka, saj je pri zadnjih in predzadnjih volitvah na vse kripje deloval za tako zvano „slovensko katoliško stranko“ in je celo užival čast „direktorja“. Nam je dobro znano zakaj sedaj pri sodnji ne iščete pomoči, znano nam tudi zakaj sedaj „Slovenec“ tako molči! — Toraj volilci, davkoplačevalci, na noge! Ako izpolni dne 28. t. m. vsaki naprednjak svojo dolžnost, potem je zmaga naša! Ali še hočemo nadalje nositi težek jarem naših črnosuknježev? Ne, nigdar ne! Toraj pa le pogumno na volišče v prid naprednjaške misli in v korist naše že toli izsesane občine!

Napredni volilci.

Janževi vrh pri Ribnici. Danes dne 3. listopada začel se je zopet poduk v naših šolah. Naša mladina trpi veliko v jesenskem in zimskem času, posebno če so taki slabi poti, kakor n. pr. letos, ker ima mnogo naših šolarjev jako daleč v šolo. Naša občina je razdeljena v štiri šolske okolice in sicer v Ribnico, Vuhred, Lehen in Ribnica — Brezno. Na vse kraje imamo še primeroma srednjo poštene pote, a ravno pot po Lehevski cesti proti šoli je tak, da je groza. V šoli se krega otroke, ako nanosijo blato, povrh seveda tudi ako izostanejo iz šole, če pa cestarjev ni na cesto in gospoda kateheta ne v šolo, ker se oba blata in hudega vremena bojita in si rajši skozi okno ogledujeta svet, potem pa je seveda dobro. Tukaj seveda ni kreganja, nikakor se njima tudi ni treba bati, da bi bila kaznovana. V šoli Ribnica — Brezno oskrbuje veronauk brezenski župnik, toraj gospod iz tuje fare in tuje dekanije. Sliši se, da hoče ta gospod poučevanje na omenjeni šoli opustiti, ker ni zavezan služiti ljudski fari. Je li pa ga je morda sram zahajati pod streho, kamor zahaja k svojemu ljubimcu tudi neka Tona? To nam

močence na skorem naznani ta gospod, drugače pa bomo pozvedali sami vse podrobnosti o dotični kočljivi zadevi. Prijatelji šolske mladine.

Pilštanj. Pred kratkim priobčila je mariborska cunja glede naših volitev v občinski odbor celi slavospev in to seveda radi tega, ker je spravila naša klerikalna stranka par svojih možicelnov v imenovan odbor. Dopisunček tam kvasi nekaj o zmagi in sicer tako klaverno, da se človeku stadi, ako mora to kvasarijo čitati. Da pa bode zvedala javnost resnico o naši volitvi, prosimo te dragi nam „Štajerc“, da priobčiš tudi ti par vrstic o tej volitvi. Vodja volilne komisije bil je naš župnik, saj se brez njega ne more vršiti nikaka volitev. In to dejstvo označi že dovolj celo — kmečko volitev. In res! Vse, kar životari v našem farovžu in tik njega, je moralo biti na dan volitve na nogah. Prav značilne vloge pri tej volitvi igrali so med drugimi farški hlapec, mežnar in farška kuharica. Kuharica morala je dati svoje pooblastilo nekemu urarju, a farški hlapec moral je letati med tem ko se je vršila volitev od hiše do hiše, da je prignal farške podrepnike na volišče. Celo za počiti od samega smeja pa je bilo, kako je volil naš „gospod“ mežnar. Prinesel je namreč svoje klerikalne kandidate napisane na nekem lističu pred volilno komisijo. Župnik zagledavši mežnarja mu prijazno pomežikne z očmi in mu reče, naj bi prebral dotični listič. Ker pa ni pisal mežnar sam lističa, ga toraj tudi ni vedel najbrž prebrati in zato je župniku odgovoril, da ne vidi brati. Toda župnik si je vedel pomagati. Naročil je, naj mežnarjev listič prebere neki mož iz volilne komisije. Nato se je mežnarja šestkrat za poredoma vprašalo: „Boš volil tega?“ — Mežnar je gledal plaho okoli sebe, a župnik mu je neprestano prikimal z glavo in mu vsakokrat pomežiknil z očmi, na kar je mežnar z zamolknim glasom rekel šestkrat: „Ja.“ Zdelo se nam je, kakor da bi bili pri kaki poroki. Kar na enkrat skoči župnik po koncu in odide iz volilne izbe. Vsi volilci so mislili, da mu je postalo slabo ali se mu je pripetilo kaj drugega. Toda kaj se zgodi? Kmalu na to pride župnik nazaj in prižene s seboj tistega urarja, ki je imel pooblastilo od farške kuharice. Istotako sta obdelavala župnik in župan volilce, da ne smejo na noben način tistih voliti, ki so naročeni na „Štajerca“. Zares tako se dela ljudska volja! Gospod župnik, mi Vas vprašamo, ali Vi zares mislite, da se tako postopanje spodobi za pravega dušnega pastirja? Zakaj pa nam Vaši predniki niso vsiljevali svojih političnih nazorov, zakaj se niso vtikali v naše razmere? Župnik, kdor veter seje, ta vihar žanje! Naši prejšnji gospodje živeli so v ljubezni z nami in so nam dajali dobre vzglede, podpirali so po svoji moči siromake, a Vi gospod župnik in politični agitator, Vi pa ste se nekoč izrazili, da Vas je sram, ker imate toliko siromakov v svoji fari! Zakaj vendar pa Vas ni sram, če pošljete ob priliki kake zbirce svoje nosače tudi k tem siromakom? — Toraj take so bile naše volitve in s takimi pripomočki priborilo si je par klerikalnih naših odbornikov svoje

sedeže v občinskem odboru. Na to „zmago“ zares ne morejo in ne smejo biti ponosni naši klerikalčki, ker ta „zmaga“ ni vredna piškavega oreha. Pač pa je brezobzirno postopanje naših klerikalčkov odprlo marsikateremu zaspincu v našem kraju oči, tako, da je spredel, da ima župnik, ki ne stori niti ne koraka v svojih cerkvenih opravilih za svoje farane brez plačila, gotovo z nami svoje namene. Ali mislite, da smo tako zabiti, da bi mislili, da se je župnik trudil za stonj toliko pri naših volitvah? Župnik, vedi, da je vse minljivo in spremenljivo na naši zemlji in tako bode prišel tudi — Bog daj, da bi se to na skorem zgodilo — dan, ko bode tebi, tvojemu vplivu in tvojim podrepnikom odklenkalo za vselej v našem lepem kraju. Napredni volilci.

Slivnica pri Mariboru. (Poslano.) Cenjeno uredništvo „Štajerca“ v Ptuj! Pred nedavnim časom me je spodaj podpisanega neki klerikalni dopisun (ki pa mi je do dobra znan) v dohtarsko-farški cunji, ki se priklati vsakih 14 dni iz Krajnskega k nam, na nečuten način napadel in me oblatil. Ker smatram pod mojo častjo, da bi odgovoril v imenovani cunji s kakim stvarnim popravkom in ker je poskrbel dopisun za to, da kroži več tedajnih iztisov dotičnega lista v naši okolici, zato prosim, da priobči cenjeno uredništvo „Štajerca“ v Ptuj resnici na ljubo moj sledeči odgovor: Pod vzglavjem „Iz Frama“ priobčil je naš naprednjaški ptujski „Štajerc“ začetkom avgusta t. l. neki dopis, tičeč se framskega župnika Muršiča, tamošnjega trgovca Kodriča, slivniškega učitelja Lešnika in njegovega sina. Dopisun krajnske cunje trdi, da bi bil jaz poslal dotični dopis v „Štajerca“. Temu nasproti povdarjam in to mi bode cenjeno uredništvo lahko potrdilo, da nisem jaz do danes nigdar poslal nobenega dopisa v „Štajerca“ in tudi nisem bil do sedaj nikdar v zvezi s kakim dopisnikom tega mi sicer priljubljenega lista. Toda, ako bi bil poslal jaz dotični dopis v „Štajerca“, ne bi se ga tudi nikdar sramoval, saj se popolnoma strinjam z navedenimi trditvami „Štajerca“ in to radi tega, ker so do pičice resnične! V dokaz temu navedem le eno dejstvo. „Štajerc“ je pisal: „Omenjeni L . . . k, ki je tako zagriznjen klerikalec, ima tudi takega sina. Ta je enkrat v gostilni rekel . . . ko je v Račah strela udarila, da je to prav, da je ta nesreča zadela nemški hram!“ K temu pripomnim, da se je to zgodilo v gostilni gospoda Maksa Wregga v Slivnici in sem bil tedaj sam navzoč, zato potrdim to lahko kot priča če treba tudi s prisego! A vendar pa piše in zavija o tem dejstvu dopisunček v krajnski cunji na sledeč način:

„Pa še nekaj vi Slivničani, da boste videli, kako znata človek lagati. Med drugimi lažmi piše tudi, da se je g. L. izrazil, da je dobro, da je v Račah strela udarila, kajti isti posestnik je bil nemčur. Lažnjivec, obrekovalec!“

Da, da, lažnjivec in obrekovalec je nekdo iz med nas, nisem pa lažnjivec in obrekovalec jaz, tudi ne „Štajerc“ dopisnik, toraj tudi „Štajerc“ ne! Ne bi mi bilo težko dokazati resničnosti vseh tedajnih trditvev „Štajerca“, čeprav, kakor povdarjam še enkrat,

nisem bil v nikaki zvezi z dotičnim dopisnikom, toda to bi bilo odveč, ker se je itak govorilo v naši fari o tej zadevi dovolj in so morali pripoznati celo naši najzagrizenejši klerikalčki, da je „Štajerc“ pisal le zgolj resnico. Cenjeno uredništvo „Štajerca!“ Naj še mi bode dovoljeno tukaj javno pokazati, kako nesramna je pisarija krajske cunje, oziroma njenega dopisunčka. Konečno piše namreč umazano krajsko glasilo v omenjenem napadu na mojo osebo sledeče:

„Takšen je toraj šolski načelnik. Ko pridejo zopet volitve, tedaj si bomo pa že drugega zbrali. On naj vzame harmoniko in jo odkuri iz naše fare tja, odkoder je prišel. Ako bi se ta izdajalec še v prihodnje kaj repenčil, bomo pač prebrskali marsikaj o njegovi preteklosti in — no, saj veste, kako kiso se bo treba držati.“

K temu pripomnim to: Ako bode Božja volja, ne bode mi treba „odkuriti“ iz našega lepega kraja, ker sem tukaj rojen, toraj domačin, ne bo mi treba od nas oditi tako, kakor jo je moral popihati zares k nam privandran, znani „framski inženir.“ Kar se tiče šolskega načelnštva, ne bodem se pipal za to službo in radovoljno jo pripustim drugemu. Naj se pri bodočih volitvah ob novem letu izvoli kdor koli se hoče, makari celo tisti naš najbolj zagrižen klerikalec, ki iz cele svoje duše hrepeni po tej službi. Kar se pa tiče moje preteklosti, mirne duše pričakujem „brskanja“ dopisunčka in se prav nič ne bojim, da bi se mi bilo „treba kiso držati“, ker nimam na vesti nobene, vedoma povzročene krivice. Nasprotno pa lahko jaz postrežem našim klerikalcem s takimi dogodki iz njihovega življenja, ki bodejo tako smrdeli, da jim obrnejo nosnice na kvišku, kakor jih že nosi s ponosom nekje po sveti znani „framski inženir!“ — Zahvaljujoč cenjeno uredništvo v naprej, da je moji želji ustreglo, bilježim Vam: udani: J. Löschnig, slivniški šolski načelnik. Hotinja ves pri Račju začetkom novembra 1905.

(Opomba uredništva: Gospod Löschnig, bodite ponosni na to, da Vas preganjajo klerikalci, zakaj, kogar ta drnhal napada, ta se le povikšuje v očeh vsakega poštenjaka! Uredništvo „Štajerca“ potrjuje s tem javno, da ni sprejelo od Vas do sedaj nobenega dopisa. Dopisi iz Slivnice bili so nam deloma poslani od neke druge strani, deloma je pozvedal poročevalec iz našega uredništva dotična dejstva osebno).

Rečica na Paki. Nesreča za nesrečo se prigodi, ker ljudje premalo pazijo na svojo živino, posebno na tisto, katero imajo vpreženo pri kaki vožnji. Še ni dve leti minulo, da si dragi „Štajerc“, poročal v svojem listu, kako je bil povožen v črni noči neki vrtnar in kako je bil težko ranjen. Še le pred kratkim se je dotična pravda končala, ker so hoteli tisti, ki so zakrivali to nesrečo na vsak način napraviti iz temne noči beli dan. S tem seveda državno pravdnštvo ni bilo zadovoljno, za to so dotičniki v raznih svojih pritožbah propadli, čeprav so bili napeli vse svoje sile, da obrnejo in zasucejo to stvar po svojem. Posebno neki tukajšnji gospodek, ki je hud klerikalec in živi v debelem prijateljstvu s

vsakim kaplanom in s vsakim kaplanom, najbrž misli, da ga bode to prijateljstvo branilo vsake nesreče. Pa temu ni tak. Pred kratkim stal je ta gospod s svojim psom, ki je baje veljal nad 300 kron tik železnice. Čeravno je strojevodja dal glas ob pravem času, vendar je povozilo psa. Na 4. t. m. se je prigodila pobožnemu gospodeku zopet velika nesreča. Bil je namreč s svojim hlapcem na železnični postaji. Konji so se splašili in so oddirjali skozi dve vasi. Sreča je bila samo ta, da se je zgodilo vse pri belem dnevu. Zgodilo se ni drugega, kakor, da se je voz popolnoma zdrobil in so se konji ob nekem drevesu poškodovali, tako, da so jih morali raujene in krvave odpeljati na dom. Gospodeku bi svetovali, da pazi raji bolj na svojo živino, kakor pa da se brati z različnimi kaplančki. Ako bode pazil, ne bode treba ubogi, nespametni, nemi živini prinašati takih bolečin in kar je še večje važnosti, ne bo se nam treba bati, da se prigodi vsled lahkomišelnosti tega klerikalčka še kakemu človeku kaka nesreča. To ti poročamo dragi „Štajerc“, ne da bi se veselili tuje nesreče, temveč, da dotičnega klerikalčka opozorimo, naj bi raji bolj previdno ravnal s svojo živino, da se zabranijo v bodoče še večje nesreče.

Markovce pri Ptuj. Dragi „Štajerc!“ Vedno kaj novega si izmislijo naši farški gospodje in vedno se glasi konec cele zadeve: Kmet, seži v žep in daj, le daj in še enkrat daj! Tako hodi sedaj naš kaplan od hiše do hiše in prosi za mile darove in sicer baje v prid neke razsvetljave v naši cerkvi. Pri tem novem farškem prosjačenjem se nam kaj čudno zdi, da je kaj tacaga sploh dovoljeno. Tako je prišel kaplan k nekemu našemu bolj premožnemu gospodarju in mu prigovarjal naj žrtvuje nekaj za omenjeno razsvetljavo. Gospodar se da konečno prigovoriti, ker se je hotel znebiti večnega nadlegovanja in poseže v žep ter izroči kaplanu za imenovan namen dve kroni. Kaplanu se je zdel znesek premajhen in radi tega se je začel repenčiti prav po svojem. Povdarjal je, da je za tako hišo celo deset kron premalo, da dve kroni niste vredni, ker se mora on mučiti tako daleč za ta znesek itd. — Pa ne le pri primožnejših gospodarjih rad potrka gospod kaplan na vrata, ne, obišče tudi kaj rad druge, manj imovite ljudi. Tako je prišel pred kratkim tudi k neki kočarici, proseč jo prispevka za cerkveno luč. Uboga kočarica mu je rekla, da nima več, kakor le eno samo krono pri hiši, to pa da potrebuje za sol in za živež. Toda kaj je brigalo to kaplana? Kar naenkrat bila je krona uboge kočarice v žepu tega gospoda Kristusovega duhovna. Uboga ženica si ni upala tirjati svoje zadnje kronce nazaj, posebno ne, ker je kaplan venomer povdarjal, da ni res, da ne bi imela več denarja. — Seveda se povsodi kaplanu ne posreči, da bi dobil denar. Neki posestnik mu je odgovoril prav jedrnato: „Jaz ne dam ničesar! Ako hočem jaz imeti kako luč, moram si jo kupiti. Če hočete imeti v cerkvi drugo luč, kupite jo za cerkveni denar, saj ga je dovolj, nas kmete pa pustite pri miru!“ Da, cerkveni denar, zares, kam pa ta pride? Še nedavno

imeli smo licitacijo za cerkvene sedeže. Nas župnik je v enomer pritiskal na licitante, naj bi še dal ta ali drugi par kron, povdarjajoč: „Le dajte, da bomo potem imeli več denarja za cerkvene potrebe!“ Da, ali morda imenovana luč ni cerkvena potreba? Čemu potem ta večna fehtarija? Proč toraj z njo! Naprednjaki.

Opomba uredništva: Ta dopis priobčimo proseč častitega ptujskega prošta, naj on poskrbi za to, da se v njegovi dekaniji ne bode še nadalje na tak nečuden način izsiljeval iz ljudstva denar. Uverjeni smo, da bode gospod prošt to našo prošnjo uslišal, posebno ker smo njo izročili javnosti v prid ubogega, že toli izkoriščenega kmečkega ljudstva.)

Sv. Jurij ob Ščavnici. Že kakih 18 let životari v naši fari župnik, kateri sliši na vrlo lepo ime Kunci. Prišel je k nam jako pohleven in pobožen, seveda brez večjega premoženja in sicer iz Gornje Radgone. Vse se je tedaj veselilo novodošlega gospoda, saj je šla o njem govorica, da je jako ljubeznjiv gospod. In zares župnik je bil vzor duhovnika, bil je miroljuben in zdelo se nam je vsaj početkoma, da nas vse farane objemlje z eno in isto ljubeznijo, namreč z ljubeznijo pravega Kristusovega duhovnika. Po preteku nekaj let pa smo sprevideli, da se župnik vtika rad tudi v družinske razmere, da mu ni vse eno kakega političnega mišljenja je ta ali drugi njegov faran in sprevideli pa smo tudi, da je župnik, kar se tiče njegovega žepa jako občutljiv. Sprva smo mislili, da so govorice, ki so se jele širiti po fari o župniku izmišljene, da je ta ali drugi pretiraval in spoštovali smo župnika, kakor poprej, rekli bi iz golj prirojenega nam čislanja napram duhovnikom. Prišel pa je dan, ko je zagledal v Ptuju luč sveta napredni list „Štajerca“, katerega si je naročilo takoj tudi nekaj kmetov iz ožje naše okolice. V našem okraju živi namreč tudi mnogo takih ljudi, kateri so sprevideli, da koraka po celem svetu ljudstvo naprej in ne nazaj. Ni se toraj čuditi, da se je začelo zanimati med nami mnogo ljudi za naprednjaške misli, priobčene v imenovanem listu. Toda glej, ravno to zanimanje pokazalo nam je župnika Kuncija kar na enkrat v pravi luči! Kar čez noč je zgubil ta gospod svoje miroljubno srce, svoj miroljuben značaj! Začel se je kar očitno vtikati v vse politične zadeve, začel je agitirati za svoje privržence, s kratka, bil je popolnoma spreobrnjen. Ker je seveda takoj sprevidel, da v prvi vrsti ne bodejo več na dalje hoteli tisti plesati po farški piščalki, kateri so naročeni na „Štajerca“, začel je sovražiti iz globočine svoje duše vsakega, od katerega je pozvedel, da je naročnik tega lista, ali pa celo, da ga samo prebira. To sovraštvo pa je kazal in kaže župnik popolnoma očitno. Od koder ta vsa spremenjava? Župnik Kunci, zakaj sovražiš tako „Štajerca“? Ali storiš to znabiti na višje povelje? Ali si se spreobrnil tudi na višje povelje? Znano nam je, da dobavljaš ti od svojega sosedu vsakega „Štajerca“, znano nam je, da ga čitaš prav temeljito od prve vrste do zadnje, zakaj potem sovražiš druge, ki berejo tudi ta list? Prišlo je že tako daleč, da sovražijo vsi tisti, ki so župnikovega miš-

ljenja, nas naprednjake, to se pravi toraj trositi med farane nemir. Prva dolžnost duhovnika pa bi bila oznanjati mir in ljubezen, kakor to zahteva od njega njegov zvišen poklic. Za Boga milega, kje pa je ukazal Kristus, da bi moral biti župnik, povsodi pri vsaki volitvi zraven, kje je ukazal, da bi se moral brigati za politično agitacijo, kje, da bi moral hujskati in škuvati proti drugače mislečim? Kje je tista Božja zapoved, ki bi zaukazovala župniku, da mora napadati svoje farane po klerikalnih lističih, da mora metati po poštenih kmečkih hišah blato, ravno po tistih hišah, ki so sicer drugzega političnega mnenja, ki pa spolnujejo zvesto vsikdar svoje krščanske dolžnosti? Tako postopanje nazivljemo lahko s imenom farška zagrizenost, a te pa nikdar in nigdar ni učil naš Nebeški Izveličar. — Župnik Kunci, priporočamo ti mir, zopet mir in še enkrat mir! Drugače pa vedi, da bomo prosili „Štajerca“, naj brez obotavljanja priobči vse tiste zanimivosti o tvoji osebi, katere smo mu poslali in katere je shranil na našo žalost v svojo „črno škatljo“ in ti je tako prizanesel. Kunci, naščuvani smo že do skrajnosti, potolaži razburjene duhove s tem, da se prej ko slej odpraviš iz naše sredine, idi v pokoj, saj si si „zaslužil“ in nakopičil že dovolj svetlih kronic v naši lepi fari! Ako pa že nočeš iti v pokoj, ako še hočeš delj časa bivati med nami, ako še nimaš dovolj premoženja, potem pa te opominjamo, da postaneš v lasten svoj prid zopet tak Kunci, kakor ga imamo v spominu izza tistih dneh, ko si pohlevno in prijazno prišel k nam tam sem iz Gornje Radgone! Mirno in složno bomo potem spet živeli pri Sv. Juriju ob Ščavnici, tebe pa bodejo ljubili vsi farani z isto ljubeznijo. Župnik Kunci, glej, osivel si pri nas, zakaj si hočeš z namenom zagreniti večer svojega življenja, zakaj hočeš prisiliti nebroj mlajših svojih faranov, da se te bodejo z mržnjo, znabiti celo s kletvicami spominjali, ko boš zatisnil trudne svoje oči? Kreni na drugo pot in radi ti odpustimo dosedajno tvoje napake! Če pa v istini hočeš boj, če nočeš miru, potem smo tudi mi pripravljeni in zagotavljamo te, da bodeš podležal ti, nigdar pa ne tvoji: Napredni farani!

Spodnještajerske novice.

Glede ptujske bolnišnice in hiralnice smo priobčili v naši zadnji številki članek, v katerem smo pokazali, na kak brezvesten način se je hotel od farško prvaške strani preprečiti blag namen ptujskega okrajnega odbora, oziroma njegovega načelnika, gospoda Orniga, samo radi tega, ker je bil pisan dotični poziv v nemškem jeziku. Ptujski okrajni odbor in njegov načelnik zavzemala sta se za bolenike in za onemogle starce ptujskega okraja in sta poslala poziv, da bi se ptujska bolnišnica in hiralnica razširili, vsem občinskim predstojnikom ptujskega okraja. Predstojniki naj bi dotični poziv podpisali in ga poslali svojima deželnima poslancema doktorju Jurtelu in doktorju Ploju. Poročali smo potem kak krik in vik je nastal v prvaškem taboru radi tega, ker je

bil ta poziv pisan v nemškem jeziku. Pripomnili smo tudi, da se nam je zdelo, kakor, da bi stala v ozadju cele hujskarije proti dotičnemu pozivu celo doktorja Ploj in Jurtela sama, čeprav bi ta dva vrlina morala skrbeti v prvi vrsti za uboge bolenike in onemogle starce ptujskega, toraj svojega okraja. Nazadnje smo prosili gospoda Orniga, naj bi se potegoval on pri nemških deželni poslancih, da bo se dosegla razširitev imenovanih zavodov. In glejte, kaj se je zgodilo! Jurtela in Ploj v tej zadevi nista mignila niti ne s ušesom, pač pa so stavili nemški poslanci v deželni zbornici predlog, naj bi se ptujska bolnišnica in hiralnica razširili vsaka vsaj za 50 postelj. Predlog bil je podpisan od sledečih gospodov poslancev: Dr. Kokoschinegg, Ornig, Erber, Einspinner, Krebs, Gerlitz, Graf, Hofmann, Stiger in Wastian. Ti gospodje so sami Nemci in prav za prav niti enega ne iz med teh gospodov ni bila dolžnost, da bi se bili potegovali za to stvar. Na predlogu pa ni niti ne enega podpisa slovenskih deželni poslancev, ni je podpisan Jurtela, ni podpisan Ploj, ni podpisan slavni Robič itd. Ljudstvo, ptujskega okraja, to je škandal, vreden, da ga javno pribijemo, vreden pa tudi, da si ga ti ljudstvo zapomniš, do prihodnjih volitev v deželno in državno zbornico. Razširjatev ptujske bolnišnice je za okraj tako potrebna, kakor je potreben slepcu pogled, zakaj kdor je imel priložnost le enkrat v njo pogledati, se je o tem dodobra prepričal. Vsaki najmanjši prostor je porabljen, a vendar še mora več bolnikov na slamnicah ležati, katere so položene tik en druge po tleh. In boleniki so skoraj izključno potomci slovenskih starišev, so ekoraj izključno le Slovenci. Ko pa je treba pomagati tem bolenikom, ko je treba pomagati nebrojnim drugim, katere še čaka grenka usoda, da bodejo kot siromaki zboleli, ko je treba pomagati nebrojnim onemoglim starcem, stojê hladnokrvno poslanci slovenskega ljudstva v ozadju, meteje si na tihem roke in čakajo tako dolgo, da se zavzame za to slovensko ljudstvo nemški poslanec in upliva in prigovarja svojim tovarišem, da zabranijo ne oziraje se na narodnost iz golj človečnosti brezmejno bedo trpinov svojih političnih nasprotnikov! Gospod poslanec Ornig, javno Vam izrekamo tukaj mi v imenu vseh bolenikov in onemoglih starcev ptujskega okraja našo najsrčnejšo zahvalo za to, da ste kot načelnik okrajnega zastopa vzeli to stvar v oskrbo, da ste, kakor smo pozvedli, uplivali na svoje tovariše v taki meri, da je prišlo o tem vsaj do dotične predloge v zbornici. Zahvalujemo pa tudi s tem javno vse gori navedene nemške deželne poslance za njihovo pomoč v tej stvari. Slovencu Ploju in Slovencu Jurtelu pa se naj zahvali slovensko ljudstvo za to, da sta je pustila na cedilu, naj se zahvali tema slovenskima narodnjakoma nebroj slovenskih bolenikov in onemoglih starcev za to, da jim nista hotela pomagati, naj se jima zahvali vso slovensko ljudstvo za njihovo brezmejno brezbriznost v tej zadevi! Ljubi „Gospodar,“ ljubi „Naš dom“ itd., kje pa sta? Zakaj pa molčita kakor grob? Javno vama povemo danes tukaj, da se globoko

klanjamo požrtovalnosti vajinih poslancev, vajinih privržencev in vama samima in celi prvaški druhali, zahvalujoč vas vse, da ste nam dali zopet enkrat priložnost pokazati ljudstvu kako vam je bolj za politiko, bolj za mednarodno hujskarijo, kakor pa za to, da bi pomagali utešiti neizmerno gorje in bedo, vladajočo tam zunaj med ubogimi kmečkimi in delavskimi trpini.

Požar. V Radličani pri Središču je zanetila dne 8. t. m. ob 6. uri zvečer hudobna roka posestniku in krčmarju Antonu Podgorelec kup slame. Od slame unela so se gospodarska poslopja, katere je požar popolnoma upepelil. Škoda znaša nad 800 gl. Le pridnim gasilcem in posebno neustrašenemu Francu Rodiga se je zahvaliti, da gospodar ni imel še večje škode in da mu tudi ni zgorela še hiša.

Za denarja voljo. Dne 12. t. m. je svetila v Rančah pri Slivnici s tršico okoli hrama neka 75 letna vdova. Ko pride zopet v hišo naenkrat zagleda, da je zunaj izbruhnil požar. S klikom: „Jezus, moj denar, moj denar bode zgorel!“ je hitela na podstrešje, čeprav so jej drugi to branili. Pod podstrešjem je baje imela skranjenih dva tisoč goldinarjev. Goreča streha se je vsula na nesrečnico in zgorela je za svojega denarja voljo. Le skromne ostanke nesrečnice so dne 14. t. m. v Slivnici pokopali.

Pri mlatilnem stroju ponesrečil. Dne 6. t. m. je zagrabil mlatilni stroj roko nekemu Janezu Ramzaku iz Dol pri Hrastniku. Stroj mu je roko popolnoma zmečkal. Ramzaka odpeljali so v celjsko bolnišnico.

Nove naročnike nabira mariborška klerikalna cunja „Gospodar“ s prilogo, vabeč jih na vse kriplje, naj bi se naročili. Prijazno se „Gospodar“ ponuja, prijazno sprašuje, če ima „vsak sosed“ njegov list naročen. Kmetje, delavci dajte mu pravi odgovor in se naročite vsi, vsi brez izjeme takoj na „Štajerca.“ Vsaki naprednjak naj skrbi, da bode imel tudi njegov sosed naročenega „Štajerca“, ta zopet da bo ga imel njegov sosed itd. Delavec, ki nima dovolj denarja, naj si list izposodi, ali pa se naj naroči več delavcev skupaj na en iztis. Ne vstrašite se kutarjev, ako Vam naš list zabranjujejo, ne verjamite jim, da bi bil, kakor rečejo „ferdaman,“ kdor „Štajerca“ bere, zakaj, če bi bila ta grožnja utemljena, potem bi bili „ferdamani“ vsi duhovniki od škofa dolj do zadnjega kaplančeka, ker vsi ti gospodje prav vestno prebirajo „Štajerca.“ No, in če se vsi ti gospodje ne bojijo, da bi bili „ferdamani“ za voljo „Štajerca“, ni se treba bati tudi nobenemu kmetu ali delavcu.

Naprednjaške zmage. V Podčetrtku zmagala je napredna stranka. Županom izvoljen je g. oskrbnik J. Schober. Vsa čast volilec! — Tudi v Cirkovcih pri Ptuj zmagali so naprednjaki. Znani kaplan Melhijor Zorko in njegovi privrženci so vkljub strastne agitacije klaverno podlegli. Živeli napredni volilci!

Občinskim predstojnikom se posebno v najnovejšem času od prvaške strani oestro naročuje, naj bi

uradovale le izključno v slovenskem jeziku. Še nobeno nasvetovanje od prvaške strani ni bilo v prid kmetom in delavcem, pač pa prvakom samim. Toraj tudi to naročanje prav po prvaškem smrdi! Več jezikov znaš, več veljaš! Če znaš nemški, bodi ponosen na to, ta ponos pa tudi pokaži!

Nové nemške šole. V Pragerhofu dobili so nemško šolo. Vsled tega vlada med ljudstvom veliko veselje. — Slovenska Bistrica tudi dobi nemško šolo, kar je najbolj zasluga gospoda poslanca Stigerja.

Nemška šola v Ljutomeru je jako dobro obiskovana, čeprav agitirajo proti njej na vso moč prvaški njeni nasprotniki. Ljudstvo je pač dovolj pametno, da je sprevidelo, kakega velikega pomena je za nje ta šola. Le tako naprej! Ako pustijo dohtarji, učitelji, sploh vsi prvaki podučevati svojo deco v nemščini, naj se je uči tudi kmečka deca. Ako bodejo znali tudi kmetje nemški, ne bodejo s tem nikakor zatajili svoje narodnosti, pač pa bode vladal med Nemci in Slovenci mir, kakor nekdanj in to bo obema narodoma le v korist.

Čudno tele. V Zagorju pri Kozjem je povrgla posestniku in krčmarju Medvešku krava tele, ki ima 8 nog, 2 repa, 1 glavo, tri oči, ušesi in dva gobca.

Tatovi. Po okolici središki se klatijo tatovi, ki so vtrli že pri mnogih posestnikih. Kakor se poroča, je žandarmerija tatom za petami. Tatovi so iz Hrvaškega.

Usmrtjen je hotel biti. Dne 14. t. m. prišel je k zdravniku g. dr. Murmayer v Slovenski Bistrici neki tesar in ga je prosil, naj mu nekaj tacega dā, da bo precej umrl, ker mu ni več za živeti, češ vse se je zarotilo proti njemu in ga preganja. Zdravnik je takoj spoznal, da se je siromaku zmešalo in poskrbel je za to, da so bolnika odpeljali v norišnico.

Nekaj o bodočem štrajku. Na cesti se snideta dva pomočnika. Pogovarjala sta se v nemškem jeziku. En izjavi, da 28. t. m. na noben način noče delati, drugi pa reče, da bode delal, ker nima denarja, da bi štrajkal. Nato je začel prvi prigovarjati na vso moč drugemu in ker ta ni hotel nič vedeti o štrajku, zabrusi mu prav po domačem, toraj po slovenskem: „Ti prekleti osel.“ Mirno mu odgovori drugi pomočnik (trdi Nemec) na to: „Ti mi lahko prigevarjaš koliko hočeš, jaz bom pa vendar šel delat! Misliš, da ne razumem taljanski?“

Razne stvari.

Marija in tat. V neki španski cerkvi je neki tat oropal Marijin kip dragih kamnov in prstanov. Zasačili so ga ter spravili pred sodišče. Zagovornik, znani vodja španskih socialstov, je hotel svojega klijenta rešiti z zvijačo. S ponižnimi besedami strogo vernega katoličana je vprašal najprej sodnike, ali so kristjani, in ko so mu pritrdili, začel je dokazovati, da njegov klijent ni tat, temuč celo pobožen, a reven človek. V najhujši stiski se je zatekel v cerkev k Materi Božji z otroško ganljivo prošnjo. In Mati Božja se ga je usmilila, kip je oživel, nagnil se k prošnjiku ter

mu izročil drago kamenje in prstane. Predsednik je nato mirno odgovoril: „Radi verjamemo, da more Marija revežu podariti svoje dragocenosti, ako to hoče storiti. Toda, zdi se nam nemogoče, da bi v takem slučaju Marija dovolila, da bi njenega varovanja prišli in zaprli. Ker pa je to Marija pripustila, moramo biti na svojo žalost uverjeni, da ji je obtoženi dragocenosti ukradel.“ Nato je tatu obsodil zaradi cerkvene tatvine v 10letno ječo.

Dobro se je odrežal. Neki mažarski župnik, tako se poroča iz Budimpešta, je kar naenkrat iztuhtal o sebi, da je prav za prav rojen politik. Seveda se je radi tega začel truditi na vso moč, da bi o tem njegovem izvanrednem božjem daru dobili prave pojme tudi njegovi farani. Zato jim je začel najprvič razlagati o mažarskem poveljnem jeziku, želeč jih prepričati, da ni zveličanja brez poveljstva v mažarskem jeziku, katero je mačjaru celo bolj potrebno, kakor vsakdanji kruh. To razlaganje pa nikako ni hotelo v glavo nekemu kmetu. Zato je vprašal župnika tako le: „Zakaj pa potem vi gospod župnik govorite z ljubim Bogom v latinskem jeziku?“ Župnik odgovori v zadregi: „To je jezik celega krščanstva!“ Nato se odreže kmet tako le: „No, ker mažarskemu narodu ne škoduje, da se opravlja božja služba za milijon in milijon ljudi v latinskem jeziku, ne more biti za ta narod poveljstvo v mažarskem jeziku tolike važnosti!“

Vinorejci pozor! Naslove (adrese), katere so nam vposlali oziroma prinesli vinorejci, ki imajo za prodati vino, vposlali smo kupcem in želimo enim, da bi prav dobro prodali, drugim, da bi prav dobro kupili. Naslove (adrese) sprejemamo še nadalje.

Turčija se je v zadnjem času upirala zoper finančno kontrolo (nadzorovanje) v Macedoniji. Za to so se velesile pripravljale resno na demonstracijo (žuganje) z vojnim brodom proti njej. Še le v zadnjem trenutku pa si je Turčija celo stvar premislila in je ustregla željam velesil.

Na Ruskem še vedno ni miru. V Kronstadtu je prišlo do krvavih spopadov med vojaki in med upornimi pomorščaki. Poulične boje povzročili so pomorščaki, ki so pijani začeli po mestu ropati. Pobili so več častnikov, ki so jih hoteli razgnati. Došlo vojaštvo je streljalo na pomorščake. Med tem bojem je naskočila poulična druhal hiše in je kradla in ropala, kolikor je mogla. — V vasi Malinovka so kmetje ubili 42 revolucionarjev, ki so skušali upleniti cerkev. Železničarji so začeli zopet štrajkati. Na varšavski in baltički progi je ves promet ustavljen. Tudi v Frivanu so bili velikanski nemiri. Armenci so napadli tartarsko vas, jo užgali in ubili 400 prebivalcev.

Veliki štrajk nameravajo prirediti na dan 28. t. m. (ko prične državna zbornica s svojim zasedanjem) vsi štajerski socialni demokratje, kot demonstracijo (žuganje) radi splošne in enake volilne pravice.

Spomin na vojaško službo. Nek vojak v Frankfurtu, ki je ravnokar doslužil svojo vojaščino, je jemal od svoje ljubice na kolodvoru slovo. Ljubica je držala

v rokah dojenčka. Prosila je, naj vojak, kot oče, otroka še enkrat poljubi. Vojak je vzel otroka v roke, stoječ že v vagonu. Kar naenkrat ni bilo več ljubice videti. Odkurila mu je in mu pustila otroka. Srečnemu očetu ni ničesar drugega preostajalo, kakor da je vzel otroka s seboj na dom. Stariši vojaka so sicer začetkoma pikro gledali tako nepričakovano došlega vnuka, konečno pa so ga vendar z veseljem sprejeli. Priden branitelj očetnjave pa je na vzglavju zibelke baje dal napraviti sledeči napis: „Spomin na mojo vojaško službo!“

Grozna smrt. Iz New-Yorka se poroča, da sta zaostala dva delavca v neki jami, ki sta jo prirejela za iztok zavretega (razbeljenega) železa. V jamo se je spustilo, ker nihče ni vedel za delavca, 200 centov zavretega, tekočega železa. Seveda sta delavca v trenutku zgorela. Posestniki tovarne so odredili, da semora 80 centov železa in sicer na spodnjem delu cele plošče odrezati in častno pokopati.

Štajerska deželna zbornica. Dne 9. t. m. so odgovarjali odborniki na razne interpelacije cest in regulacij rek. Poslanec Rokitansky, vodja srednje- in gornještajerskih kmetov, je utemeljeval svoj predlog zaradi ustanovitve hiralnice (Siechenhaus) za graško okolico. — Na predlog poslanca Lenkota se je sprejel zakonski načrt, s katerim se nove zgradbe v mestu Ptujju oprostijo hišno obrestnega davka 25let. Na to je predlagal poslanec Ornig s svojimi tovariši naj bi se ptujška mestna hiralnica in bolnišnica razširili za najmanj 50 postelj. (Opomba: O tem priobčili smo na drugem mestu našega lista daljši članek.) V seji dne 12. t. m. se je predlagala podpora sadjerejcem in posestnikom na Spodnjem štajerskem vsled škode, ki jim je povzročil letošnji sneg. Dne 14. t. m. je predlagal klerikalni poslanec Hagenhofer glede spremembe deželnega reda in deželnega volilnega reda. Govornik je rekel, da sedajni deželni volilni red pomeni veliko krivico za večino prebivalstva, katere ovlađuje neznatno število veleposestnikov in meščanskih volilcev. Svoj govor je zaključil z besedami: „Ven s plošno, enako in direktno volilno pravico!“ Socijalni demokrat poslanec Resel je utemeljeval svoj predlog, naj se odpravijo olajšave pri šolskem obisku. Dokazoval je, da se čimdalje bolj kaže škodljiv vpliv takih olajšav za šolo in otroke. Napadel je klerikalce, češ, da se je tozadevna novela (dodatek k zakonu) izdala le klerikalcem na ljubo in da avstrijske vlade porabljajo od nekdanj vse, toraj tudi šolo, za kupčijski predmet. Ko je rekel, da se je s to novelo skušalo šolo popopiti, je deželni glavar ta izraz grajal. Reslov predlog se je izročil naučnemu odseku. Poslanec Rokitansky je predlagal, naj se deželni zbor odločno izreče proti novemu šolskemu in učnemu redu, ker odgovarja le nazadnjaškim željam. Dne 16. t. m. se je poročalo v imenu deželnega kulturnega odseka o predlogu poslanca Orniga v zadevi regulacije Drave. Deželnemu odboru se je naročilo, da pripravi vlado do tega, da se bo začelo z regulacijo Drave od Ptujja do deželne meje že s prihodnjim letom. Katoliškemu ženskemu društvu v

Ptujju se je vkljub ugovoru poslanca Resla dovolilo 400 kron podpore. Glede zgradbe lokalne železnice Maribor — Zeleni-travnik se je naročilo deželnemu odboru, da poroča obširno deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju. Stroški za to železnico so proračunjeni na 6 milijonov kron. Od teh da 1 milijon dežela, nad 1 milijon država, ostanek pa občine in okraji. Poslanec Stocker utemeljeval je predlog za izpopolnitev kmetijskega pouka s tem, da se ustanovijo na deželne stroške kmetijske zimske šole. Poslanec Wastian je interpeliral namestnika, zakaj ne sprejemajo slovenski občinski in nekateri župnijski uradi nemških dopisov. V seji dne 18. t. m. je utemeljeval poslanec Kokoschinegg predlog glede razširjanja bolnišnice in hiralnice v Ptujju. Predlog se je izročil občinskemu odseku. Poslanec Ornig je poročal v imenu odseka o zgradbi ceste iz Luč skozi Podvolovlek do krajske meje. Poslanec doktor Dečko je obsojal poročilo deželnega odbora ter predlagal, naj se vrne v natančno pozvedovanje in poročanje v prihodnjem zasedanju. Deželni odbornik Stallner je zagovarjal deželni odbor in je rekel, da je gornjegrajski okraj že preveč obremenjen s cesto v Kaplje in da je cesta, ki jo zahteva doktor Dečko, koristna le poglavitno za izvoz lesa iz škofovih gozdov. (Opomba uredništva: Seveda, slovenski doktor in poslanec na štajerskem se mora potezovati za korist škofa v Ljubljani!) Odsekov predlog je bil sprejet, doktorja Dečka predlog pa odklonjen. Na to se je prav živahno razpravljalo glede spremembe občinskega volilnega reda. Ta zadeva pa se je vrnila odseku, da poroča v kratkem o njem. Kakor se poroča, posvetovali so se v političnem odseku zbornice poslanci glede splošne in enake volilne pravice. Od 15 udov tega odseka bilo jih je navzočih 12. Dva klerikalca sta majnkala. Ker predsednik nima pravice glasovanja, oddalo se je 11 glasov. Za predlog poslanca dr. Kokoschinegga je bilo 6, proti 5 glasov, med temi dva slovenska poslanca. Predlog se glasi, naj zbornica sklene prednugačbo sedajnega volilnega reda in sicer v smislu splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice, naj pa se vzamejo v poštev tudi nacionalne avstrijske razmere in velike gospodarske in kulturne razlike posameznih delov države.

Novim naročnikom naznanjamo, da se mora plačati list vnaprej, ali pa vsaj tedaj, ko dobijo poštni ček, ker drugače lista ne pošiljamo. Vse naše nove naročnike prosimo, naj skrbijo zopet za nove naročnike.

Gospodarske stvari.

Kedaj se naj trebijo krone sadnjega drevja? (Konec.) Skušnja tudi uči, da se za časa, ko je še listje na drevju, napravljene rane najlažje celijo, mnogo lažje nego take, ki so napravljene po zimi.

Ako rešimo drevje precejšnega števila vej tedaj, ko je še bolj v soku, bodo pri enakih koreninah ostale veje naravno več soka dobile. Učinek tega

opazuje se že v prihodnji pomladi v večjem bujnejem listji in pa tudi večji rodovitosti.

Vzrokov je toraj dovolj, da se trebljenje kron ne prelaga zgolj na zimski čas, temveč že na dobo rasti. Sadjarji, ki imate sedaj ravno čas, vzemite sedaj žago, škarje in nož v roke pa hajd po lestvi na drevo in trebite ter izrezujte že sedaj, kar je treba. Tudi kjer je treba, se tudi že sedaj lotite pomlajevanja drevja. Čas za to delo je tako podaljšan, in isto se toraj tim lažje izvrši, nikakor pa na pozno pomlad. Slednjega se ogibajte zlasti pri občutljivem ali že itak slabotnem drevju, kakoršno imamo večinoma.

Pazite pa, da ne greste z vašim izrezovanjem predaleč, da ne spodbujate z prekorenitim izrezovanjem razvoj vodenih mladik ali ne povzročite motenja rasti. Pri prezanemarnjenih kronah, kjer bi bilo treba preveč izrezati, razdelite delo rajše na več let. Kadar pa so krone v redu, zadostuje navadno potrebljenje vsako 3. ali 5. leto. B.

Pisma uredništva.

Ptuj. Dopis glede mlina je razžaljiv, sploh pa brez podpisa, toraj ga ne moremo priobčiti. — Fara Sv. Urbana. Pesmica ni za rabo! Prosimo pošljite kaj družega. — Petrovče pri Celju. Poročajte o volitev, kakor vidite, bil je poslan Vaš dopis prepozno! — Lienz. Za javnost brez pomena, toraj prosimo kaj družega! — Slivnica pri Mariboru. Ker smo priobčili v danajšnji številki „Poslano“ iz Vašega

kraja, priobčimo Vaš dopis prihodnjič. — Sv. Martin pod Vurbergom. Gotovo v 25. številki! — Faal. Veseli nas! Le poročajte! Tudi tajniku v Cinzatu se bodedo, če bo treba segli do ušes. — Zidanmost. Le poročajte! Za krst ni treba plačati ničesar. Za krstni, mrtvaški ali poročni list plačati je samo kolek (stempel) in sicer 1 krono. — Zagreb. Cenjeni prijatelj! Ostanete delj časa tam? Dopisnico sprejel! Poslano pride v prihodnji številki gotovo. Pošljite mi Vaš prihodnji naslov! Bodite zdravi! — D. Dobje pri Planini. Pismo dobil o pravem času. Ni se bati ničesar! Vse je v redu. Pozdravite mi vse znance. Pismo sledi! Ves Vaš: — D.

Naprednjaki, podpirajte samo obrti in gostilne somišljenikov, naprednjakov! Ogi-bajte se takozvanih „narodnih“ trgovin klerikalcev in prvakov!

Loterijske številke.

Trst, dne 11. novembra: 42, 58, 59, 44, 28.
Gradec, dne 18. novembra: 64, 22, 72, 19, 61.

Kateri bolniki rabijo z najboljšim uspehom naravno vračilo namreč Franc Jožefov grenki vrelec (Bitterquelle)? Vsi tisti, kateri so prisiljeni služiti si svoj kruh bodisi s telesnim, bodisi z duševnim delom in ki občutijo vsled teh naporov motenje v prebavljanju, sploh v važnih telesnih organih. Pa tudi tistim ubogim srečnim, kateri so uživali preobilno ob mizi življenja in katerim grozi debelost se svojimi neznosnimi občutki, se priporoča za njihovo zopetno zvrčitev kot najboljši in edino uspešno sredstvo Franc Jožefov grenki vrelec.

Trgovina z mešanim blagom
v župnijskem kraju Sv. Andraž v Leskovcu, okraj Ptuj, in sicer na prav dobrem mestu, se pod jako ugodnimi pogoji takoj da v najem.
Več pove Max Straschill na Bregu pri Ptuj. 497

Hranilnica (Sparkassa)

vlad. državnega mesta
Ptuj

Vstanovljena
leta

1862.

Čekovnemu računu št. 808051
pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni denarni zavod.

Giro konto pri
podružnici avst. ogersk. banke
v Gradcu.

Uradne ure
za poslovanje s
strankami ob delavnikih od
8—12 ure.

Občenje z
avst. ogersko banko.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakršnega posla z avst. ogersk. banko.

Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Ravnateljstvo.

Sodarskega učenca

starega nad 15 let, z dobrimi šolskimi spričevali takoj sprejme Alexander Lendler, sodarski mojster v Ptuj, Brandgasse 18. 489

V najem se vzame 481

hiša z malim posestvom in sicer takoj ali pa tudi pozneje. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Štajerca“ pod J. A. 96.

Deklica 488

zmožna nemškega in slovenskega jezika, ki zna dobro pisati, brati in računati, in če je mogoče, tudi nekaj šivati, se takoj sprejme kot učenka v trgovino z mešanim blagom. Naslov (adres) je: Josef Robnig, Sv. Lovrene pri Mariboru.

Tamburaši pozor!

Išli so cnovi eniki najnovejših partitur najimennitnejših skladateljev, kakor od Farkaša, Hruze, Bozotia, Machača itd. istotako ceniki raznovrstnih tamburaških potrebščin od prve sisčke tvorice J. Stjepušin, Sisak. 483

Št. 46734

II 9967

Razglas.

Štajerski deželni odbor je sklenil prirediti v svrhu temeljite izobrazbe viničarjev v gojitvi ameriških trt, v oskrbovanju dervesnic in v napravi sadunosnikov ter njih obdelovanju tudi v letu 1906 po eden viničarski tečaj in sicer na:

1. deželni sadje in vinorejski šoli v Mariboru,
2. „ viničarski šoli v Silberbergu pri Leibnici,
3. „ „ „ v Ljutomeru,
4. „ „ „ v Gornji Radgoni in
5. na deželni osrednji trsnici na Spodnjem Bregu pri Ptuj.

Ti tečaji se pričnejo s 14. februarjem in končajo s 1. decembrom 1905. V Mariboru se sprejme v letu 1906 14, v Ljutomeru 12, v Gornji Radgoni 16, v Leibnici 24 in na Spodnjem Bregu pri Ptuj 20 posestniških in viničarskih sinov. Ti le dobijo na imenovanih zavodih prosto starovanje, popolnč hrano, povrhu pa še 8 kron mesečne plače. Izobrazba na teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le toliko teoretična, kolikor to osnovni delavci in samostojni viničarji neobhodno potrebujejo. Po sklepu tečaja se vsakemu udeležencu glede njegovih zmožnosti izroči spričevalo.

V svrhu sprejema v enega ali drugega teh tečajev, imajo prosilci svoje koleka proste prošnje najpozneje do 1. januarja 1906 deželnemu odboru predložiti. V teh prošnjah se mora izrečno pripomniti, v katero zgoraj imenovanih viničarskih šol želi prosilec vstopiti in priložiti se ima prošnjam:

1. Potrdilo, da je prosilec dovršil 16. leto svoje starosti.
2. spričevalo o pravosti (obnašanju), potrjeno od župnijskega urada.
3. zdravstveno spričevalo, da je prosilec brez vsake nalezljive bolezni in
4. odpustno spričevalo ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da bojo od 15. februarja do 1. decembra 1906 neprenehoma v šoli ostali ter se vsem njih izobrazbo pospevajočim odredbam deželnih strokovnjaških organov podvrgli.

V Gradcu, dne 3. novembra 1905.

186 Od štajerskega deželnega odbora.

Svinjske kože, konjske kože, telečje kože, goveje kože, zajčje kože, potem kože od kunice, kože od lisic, kože od dihurjev in kože od vider kupuje

S. FRIEDRICH, Ptuj, poštne ulice šte. 4. 495

Plaćuje za imenovane kože višje cene, kakor kdo drugi.

Fotografije kot znamke

(marke liki znamkam na pismah) In dopisnice s sliko izdeluje po vsaki po lani fotografiji najceneje Otto Neumann, Prag, Karolinental stev. 130. Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franko. 480

Učenca 494

sprejme Matijas Hočevar, ključavničarski mojster, Ragoznica pri Ptuj. 494

Harmonika 493

fino, praktično in trpežno izdelana še skoraj nova na štiri vrste, se prav po ceni proda. Več pove Jožef Sernee, Spodnja sv. Kungota, pošta Pesnica.

Lepo posestvo 492

blizu Maribora tik velike ceste, (5 oralov njiv in travnikov) z jako lepo hišo in z lepimi gospodarskimi poslopji, sposobno najbolj za kako mlekarstvo, se takoj proda. Takoj plačati je treba 2500 gl. — Več pove Frane Pod.:pnik, Maribor, Thesen 42.

491

P. n.

Usojam si s tem vsem cenjenim odjemalcem naznaniti, da sem se že preselil v **svojo novo hišo Ungartorgasse** (tik moje gostilne „k belemu križu.“) Zahvalujoč za zaupanje izkazano mi tekom 21tih let v mojih prejšnjih prostorih, prosim, naj se mi izkaže še v naprej z obilnimi naročili. Zagotavljajoč najboljšo in najtočnejšo postrežbo bilježim

z odličnim spoštovanjem

Jakob Matzun

posestnik opekarne, razpošiljalna trgovina lesa premoga in stavbenih potrebščin.

Brata Slawitsch

v Ptuj 106

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A	70 K	— h
Singer Medium	90	—
Singer Titania	120	—
Ringschiffchen	140	—

Ringschiffchen za krojače	180	—
Minerva A	100	—
Minerva C za krojače in čevljarje	160	—
Howe C za krojače in čevljarje	90	—
Cylinder Elastik za čevljarje	180	—

Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. Najine cene so nižje kakor povsodi in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Cenik brezplačno. 106

Dva močna pekovaška učenca

sprejme Jožef Berlinger, pekovski mojster pri Sv. Martinu blizu Vurberga. Taki učenci, ki so se že učili v tej stroki, imajo prednost in dobijo tudi tedensko plačilo. 496

5000 goldinarjev plačila

za take, ki hočejo dobiti takoj brke ali pa, ki imajo plešo ni boljšega sredstva kakor je pravi danski „Mos Balsam.“

„Mos Balsam“ povzroči, da dobi vsak takoj in sicer v teku 8 dneh brke in da mu začnejo rasti zopet izgubljeni lasovje. Zakaj od moderne znanosti je dokazano, da „Mos Balsam“ upliva tako na lasne buške, da povzroči uže v 8 do 14 dneh bujno rast lasov ali pa brk.

Da to sredstvo ni nikakor škodljivo, za to se jamči.

Ako to ni res, plačamo mi

467

5000 goldinarjev gotovega denarja

vsakemu tistemu, kateri nima brk, kateri ima plešo ali pa redke lase in kateri je rabil tekom 6 tednov brez uspeha „Mos Balsam.“

Opomba: Mi smo edina firma, kateri je mogoče enako jamčiti. Na razpolago so opisi in priporočila zdravnikov. Pred ponarejalci se nujno svari.

„Kar se tiče mojih poskusov z „Mos-Balsam“-om usojam si Vam poročati, da sem s tem balzomom popolnoma zadovoljen. Že po preteku 8. dnevov pokazala se je očitna rast brk sicer mehkih in jasne barve, toda jako krepkih. Po preteku dveh tednov dobile so brke svojo naravno barvo in potem še le pokazal se je prav očitno izvrsten upliv Vašega balzama. Zahvalevaje Vas bilježim I. C. Dr. Tverg, Kopenhagen.

Jaz podpisana smelo priporočam vsakomur pravi danski „Mos-Balsam“ kot zanesljivo, neškodljivo sredstvo, katero povzroči zopet rast lasov. Meni so izpadali delj časa lasje tako, da sem dobila tu in tam na glavi popolnoma gola mesta. Ko pa sem rabila „Mos Balsam“ začeli so mi rasti že po preteku 3 tednov zopet lasje in so po-

stali gosti in težki. Gdč. M. C. Andersen, Uy; Vestergarde 5, Kopenhagen.

1 zabojček „Mos Balsam“ velja 5 goldinarjev. Zamota se presledno (diskretno). Razpošilja se, ako se pošlje denar v naprej ali pa po poštne povzetju. (Nachnahme). Pisati je treba na največjo specialno trgovino sveta

Mos-Magasinet, Copenhagen 370. Dänemark.

Dopisnice (karte) je treba frankovati z znamko (marko) po 10 vinarjev, pisma z znamko po 25 vinarjev.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju ni več take priložnosti 33

500 komadov za 1 gld. 95 kr.

Ena krasno pozlačena precisna ura, katere točno teče in za katero se 3 leta jamči, z jako primerno verižico, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imit. žlahtnim kamenom, 1 krasen mošnjiček, 1 jako fino žepno zrcalo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, (3/4, dubla-zlat) z patentiranim zaklepom, 1 jako fini tintnik iz nikelna, 1 fini album z 26 najlepšimi slikami, 1 eleg. broša za dame (novost), 1 par bouton s simili-brilantom, 5 različnih smeknih reči za stare in mlade, 20 različnih reči za korespondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne. Vse to se pošlje z uro vred, katere je sama tega denarja vredna, za samo 1 gld. 95 kr. Razpošilja se proti poštne povzetju ali če se denar pošlje naprej.

Dunajska centralna razpošiljalnica P. Lust, Krakov (Krakau) Nr. 41. NB. Za neugajajoče se denar vrne.

Veliko presenečenje.

Nikdar več v življenju se ne ponudi taka priložnost.

500 kosov samo 1 gld. 80 kr.

Ena krasno pozlačena 36 ur tekoča precisanker ura s sekundnim kazalom, ki natančno kaže in za katero se jamči 3 leta, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imitiranim žlahtnim kamenom, 1 nastavek za smodke z jantarem (berendsteinom), 1 eleg. broša za dame (novost), 1 krasno žepno toaletno zrcalo, 1 usnjat mošnjiček, 1 žepni nožič z prpravom, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, vse iz duplezlata z patentiranim zaklepom, krasen album za slike v katerem je 26 najlepših podob sveta, 5 reči, katere povzročajo pri starih in mladih mnogo smeha, 1 jako koristna knjiga, v kateri so zložena pisma, 20 reči za korespondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne, vse to se dobi z uro vred, katere je sama tega denarja vredna, za samo gld. 80. Razpošilja se proti povzetju ali če se denar pošlje naprej, skozi dunajsko razpošiljalnico Ch. Jungwirth, Krakau A/4. 1098 NB. Za neugajajoče se denar vrne.

Vinorejci in vinski kupci pozor!

Kdor ima vino za prodati istotako, kdor hoče kupiti vino navarnost od posestnikov vinogradov naj pošlje svoj naslov (adres) na upravništvo „Štajerca“.

Moko (melo)

za žito

466

da Anton Strasser, posestnik umetnega mlina v Gornji Polskavi. (Imenovani bil je več let nadmlinar pri g. dr. Reiser-ju v Pekrah pri Mariboru. Ako se zamelje 100 kil pšenice, treba je plačati 60 krajcarjev ravno tako za vsako drugo žito.

Proda se zemljišče.

Grajsčina grofa Herbersteina v Ptujju proda neko gruntno parcelo ležočo v občinah Zgornji in Spodnji Breg pri Ptujju. Več se zve v pisarnici na Gornjem Ptujju. (Oberpettau.)

465

Pekovskega učenca

480

starega najmanj 15 let, takoj sprejme pekarna Regula v Celju.

Zahtevajte pri nakupu

Schichtovo štedilno milo

z znamko „jelen.“

Ono je zajamčeno čisto in brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor boče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da dobi vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

Franc Jožefov
grenki vrec (Bitterquelle)
je najboljša grenka voda. (Rabi se ta voda
tudi med drugim v splošni današki bolešnici.)

Nagrobne vence

(Grabkränze) jako fino izdelane po 6, 8 ali 10 kron, kakor tudi venčne trakove (Kranzschleifen) z napisom ali brez napisa imata v obilnej zalogi

475

Brata Slawitsch v Ptuj.

Najboljše in najceneje glasbeno orodje

dobi se le pri **W. Schramm**, izdelovalcu instrumentov v Celju, Grazerstrasse št. 14. Gosli za vajo dobe se že za 5 K, za 650 K 8 ali 10 K. — Gosli, latere imajo prav močan glas veljajo 20, 25, 30 do 50 K. — Jako fine citre za koncerte veljajo 14, 15, 20 do 200 K. Harmonika (enoglasna) velja 5, 6, 7 do 15 K. Harmonika (dvoglasna dunajska, ki ima 6 basov, velja 28, 30 do 40 K. V zalogi so tudi vsakovrstne trompete, kitare, piščalke, vsakovrstni bobni, tamburice istotako tudi vsakovrstne strune.

Za vsaki instrument jamčim. — Popravila se izvršujejo jako fino in po najnižjih cenah.

477

Za jesensko gnojenje

priporočam svoje izvrstne umetne gnoje in sicer: **Thomasovo žlindro** z 16 do 20%, **Kainit**, **Kalijevo sol** (40%), **Superfosfate**, **Žvepleno kisel kali**, **Žvepleno kisel amonijak**. Vse po najnižjih cenah.

Franz Frangesch

trgovina železnine in špecerijskega blaga v Mariboru.

Pravo domače platno

za rjuhe in perilo priporočava po sledečih cenah:

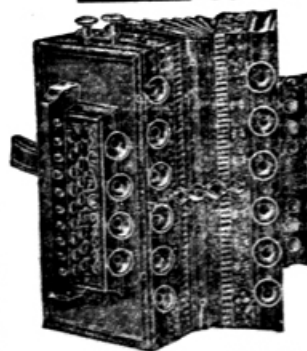
Cela sešita (rjuha) za posteljo 2 ali 2½ metra dolga, velja samo 1 gold. 20 kr. — Najfinejša sešita rjuha iz tenkega domačega platna 2 m dolga, velja samo 1 gld. 50 kr.

To domače platno se tudi prodaja na metre in sicer velja, čeprav je platno 180 cm široko, meter samo 75 krajcarjev. — Domače platno za „strožoke“ velja meter 20 ali 25 kr., za obleko meter 28 do 35 kr. Vzorci (muštre) se tudi vpošljejo pa zahtevo.

Brata Slawitsch 265

trgovca v Ptuj, Florjanski trg.

30 dni na ogled

po pogojih mojega cenika, tedaj brez nevarnosti naročevalca, pošljem jaz po poštne povzetju mojo harmoniko „Volksfreund“ št. 663, da zamorem vsakega o izvrstni kakovosti te harmonike prepričati. Ta harmonika ima patentirano nezlomne zavita peresa ne samo za tipke ampak tudi za base in za zaklopnice, potem 10 tipalcev, 2 registra, dvoglasna, 48 glasov, 3 vrste trobent, lepo mahagoni barvno polistirana, črni robi z barvnimi portami, dvojni meh, z niklastimi okovi, velikost 31x15 cm in stane 3 gold. 50 kr. Navodilo, po katerem se lahko vsak sam nauči igrati, priložimo zastoj. Ceneje in manjše harmonike za učenje, posebno za otroke za 1-80 gold., 2, 2 20 in 2-40 gold. Finiš harmonike po 4-50 gold., 5, 6, 7 in 8 gold. so razvidne iz mojega cenika. Na mojih harmonikah ni colinskih izdatkov, ker so češki rokotvori, prosim se na to ozirati. Nobena rizika! Zamenjena dovoljeno ali denar nazaj. Pošiljanje po poštne povzetku od „Erzgebirgisches Musikwarenversandhaus“

Hanns Konrad, Brüks-u št. 876 (Česko.) 329

Velik slikan cenik z nad 1000 slikami pošlje se vsakemu zastoj in franko,

Amerikanske trte

in sicer **riparia Portalis** prodaje po jako nizki ceni

F. C. Schwab, Ptuj.

454

Šiviljska učenka

479

se takoj sprejme pri **Johani Viher**, šivilji v Dragoji vasi, Cirkovce pri Pragerskem.

2 pekovska učenca

465

lepega obnašanja in z dobrimi šolskimi spričevali se takoj sprejmeta v pekarijo na deželi. Učiti se njima boče 3 leta. Obleko oskrbi mojster, Naslov (adres) pove „Štajerc“.

V najem se da novo zidana hiša

s trgovino z mešanim blagom, z prodajo žganja in s trgovino z vinom. Hiša je enonadstropna in stoji v bližini Celovca. Več se zve od **Jakeha Lanseger**, Slov. Plajberg št. 10, pošta Podgora, (Unterbergen) Koroško. 452

Okrogle mize

476

za gostilničarje potem prav močna miza za natankanje (Schankpudel) z bakrenim kotlom in s tremi predalimi se prodajo po jako nizki ceni. Vprašati je pri gosp. Leopoldu Slawitsch, trgovcu v Ptuj, Florjanski trg.

Mlinarji pozor.

462

Debeli ravni hrast 9½ m. dolgo steblo, potem dobro ohranjeno orodje za umetni mlin, kakor 3 cilindri, trijer, stroj „heureka“, 2 izvrstna stroja za čiščenje zdroba (grisa) itd. se takoj po nizki ceni prodajo. Več pove **A. Lendler**, sodar v Ptuj, dravske ulice št. 26.

Dobre ure po ceni z letno pisмено garancijo,

gold. 3:80

Prave srebrne remonter-ure

od c. kr. novčnega urada štempljane, z steklinasto cifrenico, z kazalcem sekund, dobro in točno regulirane. la kakovosti gold. 4:80. Ista ura z zlatnim robom gold. 5:50, z 2 pravima srebrnima pokrivalama brez zlatega roba gold. 5:75, z 2 srebrnima pokrivalama z zlatim robom gold. 6:50. Prava srebrna puncirana anker-remonter ura, dvojno pokrivalo, izvrstno notranje izdelano z 15 rubinkami, krasno cifrenico, kazalcem sekund, fino blago, točno regulirana.

3 leta garancija gold. 8:50. Ure za gospe, zlate in srebrne v bogati zalogi. Vse ure so točno repirane in najtečneje regulirane, zato 3 letna resna pismena garancija. Zamenjanje dovoljeno ali denar nazaj. Pošiljanje po poštne povzetku ali če se denar prej vposlije po

Hanns Konrad Prva trdnja ur v Bruku-štev. 876.
(Češko).

Ceniki z mnogimi slikami zastoj in franco.

328

Živinski sejmi v Mariboru.

V Mariboru se vršita na v nalašč za to odločnem prostoru (Melling) vsaki mesec po dva živinska sejma.

Prvi vsako drugo sredo in drugi vsako četrto sredo

v mesecu. Prodajalci in kupci se vabijo k obisku teh sejmov.

401

Vsakovrstno prekajeno (zelhano)

meso, najfinejše klobase, vedno sveže (frišno) blago, priporoča po najzji ceni

J. Luttenberger,

mesar v Ptuj.

Zunanja naročila odpravijo se vestno in hitro!

346

Za zimski čas!

Našim cenjenim odjemalcem priporočava našo bogato zalogo zimskega blaga po priznanih nizkih cenah.

Najina glavna štacuna je na florijanskem trgu, podružnica pa pri dravskem mostu (Wagplatz).

K obilnemu obisku vabita

461

BRATA SLAWITSCH, trgovca v Ptuj.

Sadje iz jugs	Zaloga piva iz Šteinfelda. Vsakovrstne mirenalne vode.	Riž, moka, sladkor, kava
Barve, lake, firnis i. t. d. Klajno apno.	Vsakovrstna semena, za katera se jamči, da se bodejo izkila, kakor semena za zelenjavo, za cvetlice, vsakovrstna vrtna semena, semena za polje in travnike priporoča po najnižjih cenah JOS. KASIMIR zaloga specerijskega materialnega blagin semen v Ptuj zraven „Štajerca.“ Ravnotam se kupujejo tudi sveža (frišna) jajca, surovo maslo (puter), sir, vrhje, sploh vsakovrstni deželni pridelki in se plačujejo za nje najvišje dnevne cene. 141	Bučno in laško olje Deber vinski jast in cence za izdelovanje jastila.
Čaj (tee) rum	Portland-cement, ter karbolinejum, rafija, gumi, vitriol, žveplo	Milo, sveče, soda

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Filadelfijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladjah. — Nizke vožne cene. Pojasnila daje:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali

Franz Dolenc, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41.

537

Lovske puške

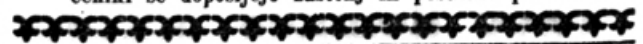
vseh sistemov, znani najboljši izdelki, najvestnejše preiskušene, priporoča

Peter Wernig

ces. kr. dvorni puškar v Borovljah na Koroškem (Ferlach, Kärnten).

8

Ceniki se dopošljejo zastoj in poštne prosto.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven klalnice in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi itd. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d.

58

Franz Kaiser, Ptuj,

veleposestnik vinogradov, trgovec z vinom in žganjarnica.

Priporočam moje bogato zalogo vsakovrstnega žganja, kakor tropinovec, slivovko, droženko, brinjovec in vsakovrstno rosogljio.

Pri moji novi žganjarnici v hramu tik moje prodajalnice žganja lahko postavijo cenjeni odjemalci svoje voze. Ako se primeroma dovolj veliko kupi, sem pripravljen, povrniti tudi stroške mitnice (maute).

Pismena naročila se vestno in točno izvršujejo.

Vzorci (muštri) so vsak čas na razpolago.

227

Kdor potrebuje vino, temu priporočam moje bogato zalogo vsakovrstnih vin.

6 mescev na poskus

330

8 mescev na up! Celo zastoj!
ia drugih takih reklam moja svetovno-znana trdka ne potrebuje,
da hvali svoje ure. Jaz pošiljam še več let
k največi zadovoljnosti
mojih odjemalcev moje amerik. antimagnetičnega sistema

Same 2 gold. z verižico
in futuralom.

**Roskopf patent-anker
remonter-uro št. 99**

z plombo.

v črnem imit. železnem ali niklastem
okrovu, z patent cifrenico, 36 ur idoča,
3 leta garancija, v futuralu iz jelenja,
z niklasto verižico in privezkom za
2 gold., 3 ure 5 gold. 75 kr., 6 ur
11 gold. 25 kr. Ista ura z dvojnatim
pokrivalom 3 gold. 40 kr.

Sistem „Roskopf“-ure, zelo po ceni, kako
take povsod urarji in trgovci prodajajo,
ena 1 gold. 50 kr.

Denar nazaj! ali zamenjanje če še ni
poškodbe tudi po 6 mescih

Posiljanje po poštne povzetju ali če se
denar prej vpošlje od

Prve trdke ur

HANNS KONRAD

v Brücksu št. 876 (Česko)

c. kr. sodnijsko zaprisežen cenilec.

Odlikana z c. kr. orlom, zlatimi in srebrnimi medaljami, in 100.000
pohvalnimi pismi iz vseh krajev.

Ceniki z čez 1000 slikami pošljejo se na zahtevo zastoj in franko.

Hans Wouk, trgovec v Poljčanah (kolodvor)

priporoča svojo bogato zalogo blaga za možko in žensko
obleko in različno plateno blago in gotove ženske in
moške obleke.

Potem sladkor, moko itd.

Kupuje po najvišjih cenah jajca, maslo, vsa-
kovrstne deželne pridelke itd.

Na prodaj ima tudi 40 štartinjakov dobrega
poljčanskega vina.

228

Razpošiljava solid. čeških glasbil

326

po zelo nizkih fabrikskih cenah. Pri izvira kupi se naj bolj.

Glasom mojih pošiljavnih pogojev je naročevalec brez
rizike, ker je zamenjava dovoljena ali se vrne denar.
Gosle za šolarje že za gold. 2.80, 3.—, 3.50, 4.—, 5.— in
6.—, Koncertne gosle za gold. 7.—, 8.—, 10.—, 12.—,
gosle za orkeste z močnim glasom gold. 14.—, 18.—, 20.—,
Solo-gosle gold. 25.—, 30.—, 40.—, 60.— in 80.—. Lok
za gosli po kr. 50, 60, 80, gold. 1.—, 1.50, 2.— in dalje.
Pikole in piščalko lepo izdelane po kr. 50, 80 in gold.
1.—, 1.50, 2.— in dalje. Klarineti, najfinše izdelani po
gold. 4.50, 5.—, 6.—, 7.— in dalje. Posiljanje po poštne
povzetku ali če se denar prej pošlje po **Erzgebirgisches
Musikversandhaus**

Hans Konrad v Brücksu št. 876 (Česko).

Cenik z čez 1000 slikami pošljejo se vsakemu na zahtevo zastoj in franko.

Vsakovrstne rane

se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo mečino vlažno mazilo, tako imenovano prusko domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane čiste, obvaruje iste, olajšuje vnetje in bolečine hladi in pospešuje celjenje.

Razpošilja se vsak dan.

Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo 4 pušice, proti K 4-60 pa 6 pušic. Ena pušica velja 70 vinarjev.

Vsi deli embalaže imajo zakonito deponovano carstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. in kr. dobavitelj 136

lekarna „pri črnem orlu“

Praga, Malá strana, ogel Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske. V Ptuj se dobiva v lekarni g. Ig. Behrbalk.

Somatose

železnata mesna beljakovina najodličnejše, tek zbujačo in živce oživljajočo krepilno sredstvo za bleedne. Železnata Somatose obstoji iz Somatose z 2% železa v organski zvezi.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

230

V ptujem mestnem soparno kopališču

se dobijo odsihmal kopele s hlaponom po sledečih jako znižanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsako nedeljo in vsak praznik ob 1/2. uri predpoldan za 60 vin. (30 krajcarjev).

Vodstvo ptujskega mestnega kopališča. (Pettauer Badeanstalt).

Najboljša kava

z dobrim izvrstnim okusom, se dobi le pri nas po naslednjih cenah in sicer loco Pola.

Salvador, najfinejša kila 2 K 28 v	Java kila 2	60
Perl " 2	Ceylon I. " 2	80
Porterico I. " 2	Perl I. " 2	80
" II. " 2	Mocca I. " 2	20

R. Kandolin

trgovina z kavo in vinom Pola (Istra).

Stroji za napravljjanje rezi

s patentovani tečaji na valjarje, ki se sami mažejo, s prav lahkim tekom in prihranitvijo moči do približno 40%.

Stroji za rezanje repe in krompirja, mlinci za napravljjanje šrota, za mečkanje sadja, stroji za parenje krme, prenosljive štedilne peči s kotlom z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječi ali pa taki, ki se dajo prevažati, za kuhanje ali parenje krme, krompirja, za mnoga gospodarska in gospodinjstva opravila i. t. d., nadalje luščilni stroji za koruzo, čistilni mlinci za žito, trijerji, razbiralniki, stiskalnice za seno in slamo, mlatilni stroji, vitali (Göpel), jekleni plugi, valjarji, brane.

Najboljši sejalni stroji Agricola

(zistem na tiralna kolesa) z najlahkejšo rabo, z menjalnimi kolesi za vsako seme, za breg, kakor za ravnilno.

Samotvorne patentovane škropilne priprave za pokončevanje različnih škodljivih rastlin škodovalcev na sadnih drevesih in za zatiranje peronosporne izdelujejo in razpošiljajo v najnovejši odlikovani konstrukciji

Ph. Mayfarth & Co.

tovarna gospodarstvenih strojev, livarna železa in fužine na par Dunaj, H/I, Taborstrasse 71.

Ilustrovani katalogi zastoj in franko. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Popolno prepričanje

da sta lekarnarja

Thierryja balzam in centifolij-sko mazilo

284

nedosežno uspešno sredstvo za vse notranje bolezni, influenco, katar, krč in vnetje vseh vrst, telesno slabost, motenje prebave, za rane, bule in poškodbe. Pri naroči balzama ali pa na željo posebej se pošlje zastoj knjižica s tisoči originalnih zahvalnih pism kot domači svetovalec 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic balzama s R. 60 majhnih ali 30 dvojnatih steklenic 15 R. — 2 lončka centifolijskega mazila 300 R franko z zabojčkom.

Naslov: lekarnar H. Thierry v Pregradi pri Rogatecu. Ponarejalce preneha bomo sodno zasledovali.

Samo se plača.

327

30 dni na poskus pošljem moj pravi, fino ponikljan la solingenski stroj za striženje last „Atlas“

glasom pogojev mojega kataloga tedaj brez nevarnosti za narečevalca, da zamoremo vsakega prepričati o izvrstni trpečnosti našega stroja. Stroj za striženje las narej je iz la solingenskega jekla, najfinše ponikljan, z 36 zobmi, z 2 grebeni za pretakanje za 3, 7, in 10 min dolge lase. Vse izvrstno izdelano z rezervnim perom v lepi škatlji z navodilom za uporabo, da lahko vsak takej last striže. Cena samo 3 gold. Ta stroj plača se sam, posebno v famijah, kjer so otroci, ker se izdatek še doprinese v 1/4 letu.

Navadne stroje za striženje las, ki so takoj za nič, nimam. Stroje za striženje brade režejo na 1 mm 2 gl. 60 kr. Škarje za konje in pse, ki so za vsakega ki ima konje in pse neugibno potrebno 2 gl. 60 kr.

Pošilja po poštnem povzetjem

Hanns Konrad v Brüks-u šte. 876 (Češko).

Cenik z mnogimi podobami črez 1000 vsakemu zastoj in franko